

CHUYỆN LY HÔN

Ly hôn hoặc ly dị là phá vỡ gia đình, tất nhiên trái với Luật Chúa, đồng thời cũng trái với luật đời. Kinh Thánh đặt vấn đề: *“Tất cả chúng ta chẳng có cùng một cha sao? Chẳng phải cùng một Thiên Chúa đã dựng nên chúng ta sao? Thế mà sao chúng ta lại bội phản nhau mà vi phạm giao ước của cha ông chúng ta?”* (Ml 2:10)

John Adams (1735-1826) là luật sư, chính khách, nhà ngoại giao, nhà lý luận chính trị và tổng thống thứ hai của Hoa Kỳ, nhưng ông có lời khuyên cho con gái về vấn đề hôn nhân thật tuyệt vời: *“Con gái! Hãy tìm cho con một người đàn ông trung thực làm chồng, và hãy giúp anh ta mãi trung thực. Anh ta giàu hay không cũng không quan trọng, miễn là anh ta **độc lập**. Hãy coi trọng niềm kiêu hãnh và sự đức hạnh của anh ta hơn bất cứ điều gì khác. Đừng nghĩ về bất cứ sự ưu việt nào ngoài **sự ưu việt của linh hồn**, và bất cứ sự giàu có nào ngoài **sự giàu có của con tim**. Một người trung thực, biết xét đoán và nhân đức, vượt lên trên những điều nhỏ mọn của thói hão huyền và sự ngông cuồng của trí tưởng tượng, coi trọng việc làm điều tốt đẹp hơn sự giàu sang, trở nên hữu ích hơn là khoe mẽ, sống đơn giản khiêm tốn trong khả năng của mình và không mắc nợ nần, đó là người đáng kính nhất trong xã hội. Hãy làm cho anh ta trở thành người hạnh phúc nhất, kể cả những gì thuộc về anh ta.”*

Gia đình vô cùng quan trọng, vì đó là nơi yêu thương nhau vô điều kiện, không ai bỏ rơi ai. Điều đó đối lập với sự lạnh nhạt, xa cách, dửng dưng. Cái lạnh nhất không phải là cơn gió thổi buốt giá khi trời sang đông, mà là sự vô tâm vô cảm của người mà bạn yêu thương và coi họ là tất cả. Sự lãnh cảm thật đáng sợ! Ly hôn là tình trạng cạn tài ráo máng, xé nát hạnh phúc, xé đôi chữ tình yêu. Có ly hôn (và ly thân) vì đã có kết hôn. Hôn nhân không tốt lành, do ảo tưởng hoặc ích kỷ, nên mới dẫn tới ly hôn. Heinrich Heine nhận xét: *“Hôn nhân là đại dương sâu thẳm mà chưa ai phát minh ra la bàn.”* Khó là chỗ đó, nhưng không là sự mạo hiểm mà là để cảm thông, hy sinh và nhường nhịn lẫn nhau.

Một hôm, Duyên đến nhà cha mẹ sau giờ làm ở công ty, mong được thấy cha mẹ đang ngồi bên nhau chờ cô. Nhìn vào mặt căng thẳng của cha mẹ, cô thấy có điều gì đó bất ổn. Cô sững sờ khi nghe người cha thần nhiên tuyên bố rằng ông đã quyết định ly hôn. Thế là hết, 30 năm hôn nhân tan thành mây khói.

Duyên không dám tin vào tai mình. Cha bỏ đi sau đó một tuần. Mẹ như người mất hồn. Từ hôm đó, bà không muốn ra khỏi nhà, chỉ thu mình trong phòng, bật ti-vi để giết thời gian. Cả năm trôi qua, Duyên vẫn thấy gia đình trống trải và nặng nề. Hai mẹ con lặng lẽ ăn cơm, không ai nói gì với nhau. Bạn bè cũng không biết làm gì để an ủi Duyên. Bà con họ hàng cũng ngại đến thăm mẹ con Duyên. Mọi người chỉ biết khuyên: *“Thôi, hãy cố vượt qua!”*

Vượt qua cái gì? Trước tiên, phải tự vượt qua chính mình: *“Tiên trách kỷ, hậu trách nhân.”* Lỗi tại tôi mọi đàng!

1. HẬU LY HÔN

Nói dễ hơn làm. Con cái là khổ nhất, nhưng người ta không chú ý đến nỗi khổ của những đứa con lớn, vì họ cứ tưởng “không sao” đối với các con trưởng thành. Dù những đứa con lớn không phải cấp dưỡng, giúp đỡ và thăm nom, tổn thương tinh thần vẫn rất nặng nề. Ly hôn có thể tạo ra sự mất mát nghiêm trọng, cảm thấy như chết một người thân vậy. Sự mất mát bao trùm cả gia đình!

Những đứa con (nhỏ hoặc lớn) có cha mẹ ly hôn sẽ bị khủng hoảng trầm trọng: thất vọng, tức giận, buồn bã và khép kín. Vì đã hiểu biết, những đứa con lớn chịu ảnh hưởng nhiều từ cuộc ly hôn của cha mẹ. Chúng dễ cảm thấy gia đình là vô nghĩa, cha mẹ không còn là mẫu mực hoặc thần tượng của chúng, đặc biệt là một trong hai người có quan hệ “ngoài luồng.”

Thêm vào đó, một số đứa con có cha mẹ ly hôn có thể mất niềm tin vào người khác phái, không tin vào tình yêu và quan hệ hôn nhân. Chúng lo sợ và nghi ngờ mọi người. Các vấn đề tâm lý này rất khó giải quyết, đồng thời khá dễ ảnh hưởng căng thẳng tới tình yêu hoặc hôn nhân của chính đứa con.

Những đứa con có cha mẹ ly hôn (hoặc không ly hôn mà không hạnh phúc) sẽ gặp khó khăn về khả năng tập trung, học yếu, búng bình, hỗn láo, và dễ sa đà vào các hoạt động xấu hoặc tệ nạn xã hội – vì chúng mất niềm tin vào cuộc sống nên “bất cần đời.”

2. THÍCH NGHĨ

Khi cha mẹ ly hôn, những đứa con trưởng thành có thể không muốn làm “người trung gian” cho cha và mẹ. Đây là tình huống “gay go,” nhất là các “sứ điệp” chẳng vui vẻ gì. Chúng có thể lo sợ rằng vai trò trung gian sẽ làm căng thẳng thêm, nói hay không nói cũng đều... kẹt! Tuy nhiên, những đứa con này cần xác định rằng chúng có quyền từ chối làm “liên lạc viên,” không có gì sai lỗi. Chúng phải cho cha mẹ biết rằng chúng kính trọng và yêu thương cả hai, nhưng cảm thấy khó xử khi phải làm trung gian.

Cha hoặc mẹ (người “còn lại” khi người kia bỏ đi) có trách nhiệm phân tích và an ủi đứa con đang bị dao động. Những đứa con lớn có thể tìm cách xử lý khi phải chấp nhận “cha dượng” hoặc “mẹ ghẻ,” nếu cha hoặc mẹ “đi bước nữa.” Có thể những đứa con lớn sẽ cảm thấy tức giận đối với thành viên mới, nhất là khi quan hệ phụ tử hoặc mẫu tử vẫn bền chặt và chúng vẫn hy vọng một cơ hội hòa giải.

Những đứa con này đôi khi có thể sợ rằng cha hoặc mẹ mình sẽ không còn thời gian dành cho con mà chỉ quan tâm đến “người mới.” Nếu ở trường hợp này, chúng cần nhận biết rằng dù có duyên mới nhưng tình mẫu tử hoặc phụ tử vẫn không thay đổi. Chúng cũng cần chấp nhận rằng cha hoặc mẹ cũng cần có hạnh phúc riêng, chúng không nên ích kỷ. Chấp nhận và thiết lập quan hệ với “phụ huynh mới” không có nghĩa là mình “quay lưng” với cha hoặc mẹ ruột. Nhưng đó là trường hợp người ngoài Công giáo, người Công giáo không thể tái hôn khi “cổ nhân” còn sống.

Việc ly hôn của cha mẹ có thể bớt “độc hại” nếu con cái lấy lại được cân bằng tâm lý, giữ được quan hệ bình thường với nhau sau cuộc chia tay buồn bã. Muốn được vậy, mỗi thành viên đều phải nỗ lực duy trì cách giao tiếp cởi mở, cố gắng loại bỏ những động thái tiêu cực mọi nơi và mọi lúc.

Phải khéo léo chọn đúng thời điểm và đúng cách để giao tiếp với nhau, để tránh hiểu lầm hoặc tạo sự xa cách, khi giúp đỡ nhau đồng cảm và cải thiện mối quan hệ gia đình.

Khi người ta hỏi về vấn đề ly hôn, chính Chúa Giêsu đã xác định: *“Sự gì Thiên Chúa đã phối hợp, loài người không được phân ly.”* (Mt 19:6; Mc 10:9) Chắc chắn không ai được phép ly hôn vì bất cứ lý do gì. Giáo Luật, điều 1141, cho biết: *“Hôn phối thành nhận và hoàn hợp không thể bị tháo gỡ bởi một quyền bính nhân loại hay một nguyên do nào, ngoài sự chết.”* Đó là nghiêm luật.

Khi cử hành Bí tích Hôn Phối, cả hai người tự nguyện cầm tay nhau và công khai thề hứa: *“Tôi X... nhận em/anh Y... làm vợ/chồng, và hứa sẽ giữ lòng chung thủy với em/anh, khi thịnh vượng cũng như lúc gian nan, khi bệnh hoạn cũng như lúc mạnh khỏe, để yêu thương và tôn trọng em/anh mọi ngày suốt đời tôi.”* Đó là tự do, hoàn toàn tự nguyện thề hứa, mà cũng chẳng ai có thể ép buộc họ. Vậy thì tại sao lại muốn ly hôn? Muốn ly hôn vì “vui thì ở, chán thì thôi” sao? Tùy tiện như vậy thì thật là vô lý!

Vậy tại sao những người đã từng yêu thương nhau say đắm mà lại ly hôn? Vì họ ích kỷ, vì họ chỉ yêu mình chứ không hề yêu người bạn đời. Họ ảo tưởng, bỗng một khi quyết định kết hôn, nhắm một mục đích riêng nào đó, nhưng rồi không đạt được như ước nguyện nên họ thất vọng. Lời khuyên của Benjamin Franklin thật chí lý: *“Hãy mở thật to mắt trước khi cưới, sau đó hãy nhắm hờ.”* Đó là biết sống, là khéo sống, nhờ vậy mà khả dĩ tránh được ly hôn hoặc ly thân.

Thiên Chúa cấm ly dị, Giáo Hội không cho ly hôn, thế nhưng có những người Công giáo vẫn tái hôn khi người phối ngẫu còn sống. Có một trường hợp tôi biết rõ: Ông A đã có vợ và con, rồi ông vượt biên sau biến cố 30-04-1975. Lúc ở đảo, ông bị bệnh và được một phụ nữ chăm sóc chu đáo. Sau một thời gian, lửa gần rơm lâu ngày cũng bén, họ “nặng lòng” với nhau và quyết định cùng nhau xây tổ ấm riêng. Khi tới Hoa Kỳ, họ đã kết hôn với nhau. Vợ ông A là bà B cũng vượt biên sau đó và đến Hoa Kỳ. Biết chồng đã có vợ khác, sau một thời gian, bà B cũng lấy chồng khác. Điều đáng nói là ông A và bà B đều là người Công giáo, họ tái hôn mà vẫn được cử hành Bí tích Hôn Phối. Mới đây, cô con gái của bà B (con chung với ông A) về Việt Nam kết hôn với một thanh niên tại Saigon. Và cũng nhờ dịp này mà tôi mới biết được “chuyện lạ” của ông A và bà B – tức là cha mẹ của cô dâu.

Vấn đề không phải là cô dâu, mà là ông A và bà B, cả hai còn sống, nhưng cả hai cùng tái hôn và được cử hành theo đúng nghi thức Công giáo. Như vậy là trái giáo luật của Giáo Hội Công giáo. Tình trạng này thực sự rất “kỳ lạ.” Thế thì rõ ràng hai người này giữ Cựu Luật chứ không giữ Tân Luật, không theo đúng lời dạy của Chúa Giêsu về vấn đề hôn nhân. (Mt 19:6; Mc 10:9) Bởi vì hôn nhân của họ được công nhận nên họ vẫn được rước lễ. Thật rắc rối, khó hiểu quá chừng!

Để kết, xin ghi lại câu nói của Sacha Guitry, tuy có vẻ khôi hài nhưng lại rất thật: *“Bí mật của một cuộc hôn nhân tốt đẹp là tha thứ cho bạn đời vì đã lấy mình.”* Còn Menander nói: *“Nếu chịu thừa nhận sự thật thì hôn nhân chỉ là tai họa, nhưng là tai họa cần thiết.”* Thật độc đáo!

Liên quan hạnh phúc gia đình, Kinh Thánh đề cập mấy chữ “thà” quan trọng:

- Thà bữa rau bữa cháo mà yêu thương nhau còn hơn mâm cao cỗ đầy mà bất hoà bất thuận. (Cn 15:17)
- Thà ăn mẩu bánh khô mà được êm ấm còn hơn đầy yến tiệc mà nhà cửa bất hoà. (Cn 17:1)
- Thà nghèo túng mà sống vẹn toàn, còn hơn điều ngoa mà ngu ngốc. (Cn 19:1)

Kinh Thánh xác định: *“VINH hay NHỤC đều ở LỜI NÓI cả, và CÁI LƯỖI chính là MỐI HỌA cho con người.”* (Hc 5:13) Vì “cái tôi” của ai cũng quá lớn nên không ai nhin ai, xung đột leo thang, gia đình thiếu hạnh phúc như đất gập cơn hạn hán vậy.

TRẦM THIÊN THU

[Đăng báo ĐMHCG số 405, tháng 5-2020, DCCT xuất bản tại Hoa Kỳ]